

Araştırma/Research

DOI: 10.7822/omuefd.672303

OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi

OMU Journal of Education Faculty

2020, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı, 316-328.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi Dersine Yönelik Görüşleri¹

Yahya HİÇYILMAZ²,

Makalenin Geliş Tarihi: 08.01.2020

Yayına Kabul Tarihi: 28.08.2020

Online Yayınlanma Tarihi: 30.11.2020

Özet: Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim gören öğrencilerin sanata yönelik olumlu bakış açılarının oluşturulmasında rolü büyüktür. Sınıf öğretmeni adaylarının sanat ile ilgili deneyimleri, sanata yönelik inanç tutum ve algıları, gelecekte kaliteli sanat eğitimi sunup sunmayacaklarını etkilemektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik olumlu veya olumsuz görüşlerinin belirlenmesi, ders müfredatının yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi bakımından yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu doğrultuda nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Muş Alparslan Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde Görsel Sanatlar Eğitimi dersi alan 4. sınıfta öğrenim gören toplam 55 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak çiz ve yaz yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda öğretmen adaylarına "Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik görüşleriniz nasıldı ve aldıktan sonra derse yönelik görüşleriniz nasıldı?" sorusu yöneltilmiş ve bu bağlamdaki görüşlerinin özünü yansıtan iki farklı çizim yapmaları istenmiştir. Daha sonra öğretmen adaylarından çizimlerinin arkasına resmi kısaca açıklamaları istenmiştir. Bu doğrultuda toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenerek tema ve kodlar elde edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarında derse yönelik bir dizi duygular ortaya çıktığı görülmüştür. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının dersi almadan önce derse yönelik daha çok negatif tutum sergiledikleri, dersi aldıktan sonra derse yönelik daha çok pozitif tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayı, Sanat eğitimi, Görsel sanatlar eğitimi.

GİRİŞ

Araştırmalar, sanat eğitiminin birçok faydasından bahsetmektedir (Barton, Baguley ve MacDonald, 2013; Eisner, 2002). Sanat eğitimi, bireyin yaratıcılığını ve yeteneklerini geliştirmesine önemli katkılar sunmaktadır. Aynı zamanda bireyin estetik ve etik değerleri kazanmasına yardımcı olmaktadır. Sanat eğitimi, öğrencilerin el, motor ve genel düşünme becerilerini geliştirmektedir (Sotiropoulou-Zormpala, Trouli ve Linardakis, 2015; Viadero, 2008). Öğrenciler, doğası gereği meraklıdır. Bu nedenle

¹ Bu çalışmanın bir kısmı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumunda sunulmuştur.

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, yahya-04@windowslive.com, ORCID: 0000-0003-3453-9998

Hiçyılmaz, Y. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının görsel sanatlar eğitimi dersine yönelik görüşleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı, 316-328.. DOI: 10.7822/omuefd.672303

öğrenciler, Görsel Sanatlar Dersinin zengin etkinliklerine katılarak birçok şeyi başarabilirler (Bamford, 2002). Bu durum, eğitim yoluyla bireye istenilen niteliklerin kazandırılmasında önemli disiplinlerden biri olan “sanat eğitimi” kavramını gündeme getirmektedir.

Genel eğitim sistemi içerisinde, ilkokul döneminde öğrenim gören öğrencilere sanat eğitiminin konuları sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. İlkokul, sanat eğitiminin eğitim sistemindeki önemli uygulama basamaklarından biridir. Bu basamağın, çocuğun sanatsal gelişim dönemleri bakımından, sanat eğitimine ilişkin amaçların kazandırılmasında kritik bir dönem olduğu söylenebilir. Bu dönemde çocuk, sanat eğitimi kapsamında öğretmenlerin yönlendirmesi ile çizme ve boyama gibi farklı etkinlikleri yaparak deneyim kazanır. Ayrıca öğrencilerin daha ileri eğitim basamaklarının temelini oluşturmasında ilkokul dönemi önemli bir işleve sahiptir. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin sanata yönelik olumlu bakış açılarının oluşturulmasında rolü büyüktür (Sotiropoulou-Zormpala ve diğerleri, 2015). Dolayısıyla geleceğin toplumunu oluşturan öğrencilerin sanat okuryazarlığını arttırmak adına sınıf öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir.

UNESCO (2006), Avrupa Birliği Konseyi (2010) ve Avrupa Parlamentosu (2009) gibi kurumların sanatın okul müfredatına dâhil edilmesine yönelik önerilerinin olduğu görülmektedir. Ancak ülkemizde sanat eğitiminin tarihsel süreci çok eskilere dayanmadığından bu sürecin olgunlaştığı söylenemez (Dilmaç, 2015). Bu bağlamda sanat eğitiminin ilkokulları da kapsayan eğitim-öğretim programlarına yerleştirilmesinin yeni olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmalar, sınıf öğretmeni adaylarına sunulan sanat eğitimi ile ilgili bazı problemlerin olduğunu göstermektedir. Bu problemlerden biri de öğretmen adaylarının sanat eğitimi ile ilgili olumsuz algılarının olmasıdır.(Lemon ve Gravis, 2013; Sotiropoulou-Zormpala ve diğerleri, 2015). Dolayısıyla var olan durum ve olumsuz algıların ortadan kaldırılmasının özellikle sanatın ilkokul müfredat programına entegre edilmesini kolaylaştırabileceği söylenebilir.

Öğretmen adayları, Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik önceki deneyimlerinden doğan inanç, tutum ve algılar ile öğrenim hayatına devam etmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının sanat ile ilgili deneyimleri, sanata yönelik inanç, tutum ve algıları, gelecekte kaliteli sanat eğitimi sunup sunmayacaklarını etkilemektedir (Barton ve diğerleri, 2013; Ohlsen, 2016). Olumsuz inançları olan öğretmenler, genellikle olumsuz inançlarını öğrencilerine aktarırlar (Ucar, 2012). Kısacası öğretmenlerin tutum ve inançları, öğretim uygulamalarının şekillendirilmesinde önemli rol oynamaktadır (Jones ve Carter 2007). Dolayısıyla öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik tutumlarının pozitif olmasının, gelecekte sanat eğitimi ve öğretimi konusunda dersin verimli bir şekilde işlenmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmen yetiştirme programları, öğretmen adaylarının öğretme ve öğrenmeye ilişkin inançlarını geliştirmesinde etkili olabilmektedir (Ucar, 2012). Öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik algılarının incelenmesinin, sanat eğitimine ilişkin düşüncelerini sanata yönelik inanç ve tutumlarını belirlememizde yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Buradan hareketle sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik olumlu veya olumsuz görüşlerinin belirlenmesinin, ders müfredatının yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi bakımından yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik görüşlerinin incelenmesi önem taşımaktadır.

Öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik algılarının belirlenmesinde etkili yollardan biri de serbest çizimlerdir. Çizimler, bireylerin öğrenme ve öğretme deneyimlerine ilişkin görüşlerini belgelemek için alternatif bir yöntem sunmaktadır (Haney, Russell ve Bebell, 2004). Çizim, bireylerin belli bir konudaki zihinsel modellerini yansıtmaktadır (Thomas, Pedersen ve Finson, 2001). Dolayısıyla çizim yönteminin katılımcı gruplarının belli bir konuya yönelik görüşlerini, inançlarını veya tutumlarının belirlenmesinde kelimelerden daha üstün yönleri vardır (Diem-Wille, 2001). Bu

düşünceden hareketle sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla çiz ve yaz bir yöntem olarak kullanılmıştır.

Yurt dışında sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimine yönelik görüşlerini inceleyen farklı araştırmalar bulunmaktadır (Bamford, 2002; Gatt ve Karppinen, 2014; Grauer, 1998; Lemon ve Garvis, 2013; Ohlsen, 2016; Russell-Bowie, 2010; Russell-Bowie, 2012; Sotiropoulou-Zormpala ve diğerleri, 2015). Yurt içinde yapılan araştırmalarda sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersi (Kalyoncu, 2013), sanat (Hiçyılmaz ve Adanır, 2019; Karip, 2019), estetik (Ozalp, 2018) kavramına ilişkin görüşlerini metaforlar aracılığı ile incelendiği görülmektedir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersine yönelik görüşlerini inceleyen farklı çalışmalar da olduğu görülmektedir (Dilmaç, 2016; Pehlivan, 2006; Türkan, 2011; Yükselgün, 2010). Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik görüşlerini inceleyen kapsamlı bir çalışmanın yapılmadığı söylenebilir. Dolayısıyla yapılan bu araştırma, alana katkı sağlaması bakımında önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce ve aldıktan sonra derse yönelik görüşlerini karşılaştırarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın cevap aradığı sorular şunlardır;

1. Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik görüşleri nasıldır?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi aldıktan sonra derse yönelik görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının, Görsel Sanatlar Dersine ilişkin görüşleri, dersi almadan önce ve dersi aldıktan sonra karşılaştırılarak incelenmiştir. Çalışma elde edilen veriler bakımından niteldir. Bu çalışmada nitel yöntem desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması deseni, belirli bir olayın, projenin, politikanın, kurumun, programın ya da birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntemdir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014 s. 249). Bu yöntem, eğitim olaylarını araştırmak amacıyla yaygın olarak kabul edilen bir yaklaşımdır (Creswell, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Muş Alparslan Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde sınıf öğretmenliği programı kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi dersi alan 4. sınıfta öğrenim gören toplam 55 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %54.5'i kadın, %45.5'i ise erkektir. Katılımcıların her biri gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, nitel araştırmada yaygın kullanımı olan amaçlı örnekleme yöntemi esas olarak belirlenmiştir. Bu yöntemle araştırmanın problem durumuna göre en uygun kişileri çalışmaya dahil etmek hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu ile ilgili demografik bilgiler Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Demografik Özelliklerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Demografik Özellikler	n	%	
Cinsiyet	Erkek	25	45.5
	Kadın	30	54.5
Öğrenim Gördüğü Üniversite	Muş Alparslan Üniversitesi	29	52.7
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	26	47.3
Toplam	55	100	

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak çiz ve yaz yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda çalışma grubunda bulunan öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik duygu, düşünce ve inançlarını araştırmak için alternatif bir yöntemle veri toplanmıştır. Literatür incelendiğinde yurt içinde ve yurt dışında birçok araştırmada katılımcıların belli bir konuya yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla çizim yönteminin kullanıldığı görülmüştür (Başer Gülsoy, Dulkadir ve Sezgin, 2013; Bland ve Sharma-Brymer, 2012; Hatisaru, Beswick ve Fraser 2019; Hiçyılmaz, İnci ve Seven, 2015; Mensah, 2011; Özsoy ve Ahi, 2014; Rose ve Unni, 2018; Thomas ve diğerleri, 2001; Utley ve Showalter, 2007).

Veri Toplama Süreci

Veriler toplanmadan önce araştırmanın amacına bağlı olarak çeşitli malzemeler (A4 boyutunda resim kâğıdı, kalem vb.) temin edilmiştir. Katılımcılardan Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde gönüllülük esasına dayalı olarak veri toplanmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda sınıf öğretmeni adaylarına "Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik görüşleriniz nasıldı ve aldıktan sonra derse yönelik görüşleriniz nasıldı?" sorusu yöneltilmiş ve bu bağlamdaki görüşlerinin özünü yansıtan iki farklı çizim yapmaları istenmiştir. Daha sonra öğretmen adaylarından çizdikleri resimlerin arkasına resmi kısaca açıklamaları istenmiştir. Bu durumun çalışma grubundan alınan çizimlerin açık bir şekilde anlaşılmasını sağlayacağı düşünülmüştür.

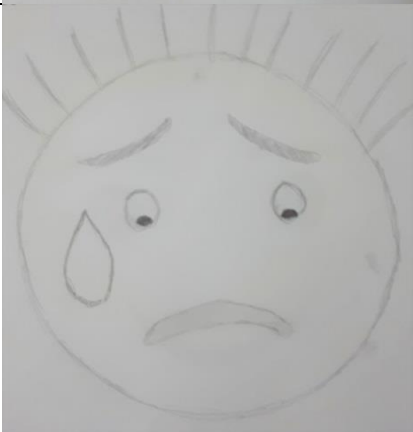
Verilerin Analizi

Sınıf öğretmeni adaylarının yapmış oldukları çizimlerde, sanatsal bir beceriye göre değerlendirme yapılmamıştır. Çizim yöntemi ile elde edilen veriler, sembolik gösterimler ve "metin" olarak ele alınıp analiz edilmiştir (Bland ve Sharma-Brymer, 2012; Mensah, 2011). Bu bağlamda toplanan veriler nitel araştırma kapsamında içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklinde dört aşamada gerçekleşir (Yıldırım, ve Şimşek, 2011).

Veriler analiz edilmeden önce sınıf öğretmeni adaylarının resimleri araştırmanın amacına uygun olarak çizip çizmedikleri incelenerek ön elemeyen geçirilmiştir. Daha sonra erkek öğretmen adaylarının çizimleri ÖAE1, ÖAE2, kadın öğretmen adaylarının çizimleri ise ÖAK1, ÖAK2 şeklinde formüle edilerek sıralanmıştır. Bu doğrultuda düzenlenen veriler iki Görsel Sanatlar eğitimi uzmanı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiştir. Uzmanlar, katılımcılardan toplanan yazılı ve görsel verileri sürekli karşılaştırarak anlamlı veriler elde etmiş ve bunları kodlara dönüştürmüştür. Oluşturulan her bir kod taslak kod listesine eklenmiştir. Elde edilen kodlar, iki tema altında (derse yönelik pozitif tutum ve derse yönelik negatif tutum) yerleştirilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla kodlayıcılar arasında, verilen kodların tutarlılığına bakılmıştır. Bu doğrultuda Miles ve Huberman (2015) tarafından geliştirilen (Uzlaşma Yüzdesi=[Görüş birliği/ (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) X 100]) formül kullanılmıştır. Uzmanların arasındaki görüş uyumluluğunun %95 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği arttırmak amacıyla veri çeşitlenmesine (çiz ve yaz) gidilmiştir. Bu doğrultuda görsel verilerle birlikte yazılı metinler de kullanılarak araştırmacıların yanlı görüşlerinin ortadan kaldırılması sağlanmıştır. Farklı biçimde kodlanan veriler ve temalar tartışılarak uzlaşma yoluyla tema ve kod listesinin son şekli oluşturulmuştur. Tablo 2'de tema ve kodlara yönelik açıklamalara ve örnek çizimlere yer verilmiştir.

Tablo 2.
Tema ve Kod Listesine Yönelik Örnek Çizimler

Tema	Çizim	Kod
Pozitif		Eğitici ve öğretici bir ders olması
Pozitif		Beklentilerimin üzerinde bir ders olması
Pozitif		Kolay geçebileceğim bir ders olması
Pozitif		Keyifli etkinliklerin yapıldığı bir ders olması
Negatif		Dersin kafa karıştırıcı olması
Negatif		Gereksiz bir ders olması

Negatif		Beklentilerimi karşılamayan bir ders olması
Negatif		Dersin sıkıcı olması
Negatif		Dersin zor olması

Bir sonraki aşamada belirlenen kodların frekans ve yüzde değerleri alınarak tablolarda gösterilmiştir. Ayrıca verilerin geçerliliğini arttırmak amacıyla katılımcıların ifadelerinde yazım ve dilbilgisi düzeltmeleri olmadan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

BULGULAR

Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla çiz ve yaz yöntemi ile elde edilen verileri araştırmanın problem ve alt problemine uygun olarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın 1. alt problemi kapsamında "Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik görüşleri nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen analizler sonucunda 1. alt probleme ilişkin veri analizleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.*Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Almadan Önce Derse Yönelik Görüşleri*

Temalar	Kodlar	Cinsiyet		f	%
		Erkek	Kadın		
Derse yönelik negatif tutum	Dersin kafa karıştırıcı olması	4	7	11	20
	Gereksiz bir ders olması	4	2	6	10.9
	Beklentilerimi karşılamayan bir ders olması	4	5	9	16.4
	Dersin sıkıcı olması	2	1	3	5.5
	Dersin zor olması	4	6	10	18.2
Toplam		18	21	39	70.9
Derse yönelik pozitif tutum	Keyifli etkinliklerin yapıldığı bir ders olması	5	4	9	16.4
	Kolay geçebileceğim bir ders olması	5	2	7	12.7
Toplam		10	7	16	29.1

Tablo 3 incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik görüşlerinin iki tema (derse yönelik negatif tutum ve derse yönelik pozitif tutum) altında şekillendiği görülmektedir. Bu temalara göre kadın ve erkek öğretmen adaylarının derse yönelik daha çok negatif tutum (f=39, %70) sergiledikleri belirlenmiştir.

Tablo 3'teki derse yönelik negatif tutum teması incelendiğinde, öğretmen adaylarının dersin kafa karıştırıcı olması (f=11, %20), dersin zor olması (f=10, %18.2), beklentilerimi karşılamayan bir ders olması (f=9, %16.4), gereksiz bir ders olması (f=6, %10.9), dersin sıkıcı olması (f=3, %5.5) şeklinde görüşlerini dile getirdiği görülmektedir. Derse yönelik pozitif tutum teması incelendiğinde ise öğretmen adaylarının keyifli etkinliklerin yapıldığı bir ders olması (f=9, %16.4), kolay geçebileceğim bir ders olması (f=7, %12.7) şeklinde görüşlerini sunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Tablo 3'teki verilere göre öğretmen adaylarının bu konudaki düşüncelerinin cinsiyete göre dikkat çekici düzeyde farklılaşmadığı söylenebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersini almadan önce derse yönelik görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

"Dersi almadan önce kafam karıştı. Ne yapacağımızla ilgili herhangi bir fikrimiz yoktu" (ÖAK 17).

"Bol bol resim çizeceğimiz bir ders olduğunu düşünüyordum. Maalesef yanılmışım" (ÖAE13).

"Alanımla uyuşmayan gereksiz bir ders olarak görüyordum" (ÖAE 21).

"Verilen etkinlikleri yapamadığımdan ders, sıkıcı geliyor" (ÖAK 5).

"Renk çemberi ve benzeri keyifli etkinlikler yapacağız" (ÖAK9).

Araştırmanın 2. alt problemi kapsamında "Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi aldıktan sonra derse yönelik görüşleri nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen analizler sonucunda 2. alt probleme ilişkin veri analizleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4*Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Aldıktan Sonra Derse Yönelik Görüşleri*

Temalar	Kodlar	Cinsiyet		f	%
		Erkek	Bayan		
Derse yönelik negatif tutum	Dersin zor olması	3	5	8	14.5
	Beklentilerimi karşılamayan bir ders olması	4	2	6	10.9
Toplam		7	7	14	25.5
Derse yönelik pozitif tutum	Eğitici ve öğretici bir ders olması	7	14	21	38.2
	Beklentilerimin üzerinde bir ders olması	5	4	9	16.4
	Kolay geçebileceğim bir ders olması	2	4	6	10.9
	Keyifli etkinliklerin yapıldığı bir ders olması	4	1	5	9.1
Toplam		18	23	41	74.5

Tablo 4'teki bulgular sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi aldıktan sonra derse yönelik görüşlerinin iki tema (derse yönelik negatif tutum ve derse yönelik pozitif tutum) etrafında yoğunlaştığı göstermektedir. Bu doğrultuda temalar incelendiğinde, kadın ve erkek öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersini aldıktan sonra derse yönelik daha çok pozitif tutum (f=41, %74.5) sergiledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4'teki derse yönelik pozitif tutum teması incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitici ve öğretici bir ders olması (f=21, %38.2), beklentilerimin üzerinde bir ders olması (f=9, %16.4), kolay geçebileceğim bir ders olması (f=6, %10.9), keyifli etkinliklerin yapıldığı bir ders olması (f=5, %9.1) şeklinde görüşlerini dile getirdiği görülmüştür. Derse yönelik negatif tutum teması incelendiğinde ise öğretmen adaylarının dersin zor olması (f=8, %14.5), beklentilerimi karşılamayan bir ders olması (f=6, %10.9), şeklinde görüşlerini sunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Tablo 4'teki verilere göre öğretmen adaylarının bu konudaki düşüncelerinin cinsiyete göre dikkat çekici düzeyde farklılaşmadığı dile getirilebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersini aldıktan sonra derse yönelik görüşlerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

“Görsel Sanatlar eğitimi bir kitap kadar dolu ve anlamlı bir derstir” (ÖAK7).

“Ders ile ilgili materyalleri tanıdım. Çizimler yaptım. Çocuğın sanatsal gelişim basamaklarını öğrendim. Tamamıyla beklentilerimin üzerinde bir ders” (ÖAE1).

“Sadece resim çizerek dersi kolay bir şekilde geçebileceğimizi sanmıştık” (ÖAK 19).

“Bu ders ilkokuldaki gibi kolayca geçebileceğin bir ders değil. Çalışman gerekiyor çünkü zor bir derstir” (ÖAE2).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik görüşleri çiz ve yaz yöntemi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda elde edilen veriler analiz edildiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Dersine yönelik farklı görüşlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi almadan önce derse yönelik tutumlarının daha çok negatif olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğretmen adayları, önceki deneyimlerinden doğan ve beslenen öğretimle ilgili inanç, tutum ve algılar ile birlikte öğretmen hazırlık programlarına girerler (Utley ve Showalter, 2007). Bu bağlamda düşünüldüğünde öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik negatif tutumlarının ana nedeni olarak önceki deneyimlerinden doğan inanç, tutum ve algılarının olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmen adayları, derse yönelik negatif tutumlarını daha çok “dersin kafa karıştırıcı olması” (f=11, %20), “dersin zor olması” (f=10, %18.2) şeklinde dile getirmişlerdir. Bu çerçevede öğretmen adaylarının derse yönelik bilgilerinin olmadığı, daha çok önceki deneyimlerinden doğan bilgilerle hareket ettiği söylenebilir. Örneğin Türkan (2011), yapmış olduğu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersi almadan önce, dersi çok soyut gördüğünü dile getirmiştir. Bu bulgu ile araştırmanın sonuçlarının desteklediği görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersi aldıktan sonra derse yönelik daha çok pozitif tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının derse yönelik pozitif tutumlarını daha çok “eğitici ve öğretici bir ders olması” (f=21, %38.2) şeklinde dile getirdiği görülmüştür. Bu bağlamda düşünüldüğünde öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik yeni deneyimler kazandıkça önceki deneyimlerinden doğan inanç ve algılarının değiştiği söylenebilir. Örneğin Türkan (2011), yapmış

olduğu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersinde yeni deneyimler kazanmalarının mesleki yaşamlarında kullanmak üzere bir bakış açısı oluşturduğunu dile getirmektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının çeşitli sanat dallarında çalışan sanat eğitimciler ile işbirliği yapmalarını, ihtiyaç duydukları becerilerini ve sanat eğitimine yönelik farkındalıklarını arttıracağı ümit edilmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular çerçevesinde sınıf öğretmeni adaylarının lisans düzeyinde aldıkları sanat eğitiminin önem taşıdığı düşünülmektedir. Çünkü genel eğitim sistemi içerisinde ilkökul döneminde öğrenim gören öğrencilere sanat ile ilgili tüm etkinlikleri sınıf öğretmeni tarafından verilmektedir. Sanat eğitimi konusunda kendini yetersiz gören öğretmenler, kendi öğrencilerini de olumsuz etkilemektedir (Jalongo, 1999). Bu bağlamda öğretmen adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik olumlu ve olumsuz tutamlarını belirleyerek sanat eğitimine güven ve yetkinliklerini arttıracak programlar geliştirmelidir.

Sanat eğitimi dersi veren bir öğretmenin profesyonel bir sanatçı olması gerekmez. Öğretmenlerin sadece çocuklar için bir rol modeli olması yeterlidir (Fox ve Schirrmacher, 2014). Öğretmen adaylarının önceki deneyimlerinden doğan inanç, tutum ve algılarını belirleyerek sanat, sanatçı ve estetik bileşenleri çerçevesinde Görsel Sanatlar Eğitimi dersine yönelik farkındalıklarını arttırılabilir ve gelecekteki öğrencilerine rol modeli olmaları sağlanabilir.

Türkan (2011), yapmış olduğu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi dersi kapsamında daha fazla etkinlik yapabilmesi, ve sanatsal teknikleri uygulayabilmesi için ders süresinin arttırılması gerektiğini dile getirmektedir. Bu bulgu, araştırmada elde edilen sonuçlar ile birlikte düşünüldüğünde sınıf öğretmenliği lisans programı kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin süresi arttırılabilir.

Bu araştırmadan yola çıkılarak geniş bir örneklem üzerinde çalışma yapılabilir. Ayrıca literatür incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar eğitimine yönelik görüşlerini inceleyen çalışmaların çok az olduğu görülmüştür. Dolayısıyla öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik algılarını belirleyecek farklı yöntemlerle yapılmış yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda yapılan yeni araştırmaların eğitimcilerle büyük fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Bamford, A. (2002). *The qualities of primary art teachers*. Unpublished PhD thesis, University of Technology, Sydney.
- Barton, G. M., Baguley, M., & MacDonald, A. (2013). Seeing the bigger picture: Investigating the state of the arts in teacher education programs in Australia. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(7), 75-90.
- Başer Gülsoy, V. G., Dulkadir, N., & Sezgin, S. (2013). Böte öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmen süreçleriyle ilgili zihinsel imgeleri: MAKÜ örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 105-112.
- Bland, D., & Sharma-Brymer, V. (2012). Imagination in school children's choice of their learning environment: An Australian study. *International Journal of Educational Research*, 56, 75-88.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Council of the European Union (2010). Compendium of cultural policies and trends in Europe. Retrieved February 2010 from <http://www.culturalpolicies.net/web/ireland.php?aid=831>.
- Creswell, J.W. (2012). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. (4th ed.). Boston, MA: Pearson Education.
- Diem-Wille, G. (2001). A therapeutic perspective: the use of drawings in child psychoanalysis and social science. In T. V. Leeuwen & C. Jewitt (Eds.), *Handbook of visual analysis* (pp. 119-133). London: Sage.

- Dilmaç, O. (2016). The Effect of active learning techniques on class teacher candidates' success rates and attitudes toward their museum theory and application unit in their visual arts course. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(5), 1587-1618.
- Dilmaç, O., & İnanç, C. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik öz yeterlik düzeyleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 382-400.
- Eisner, E. (2002). What can education learn from the arts about the practice of education. *Journal of curriculum and supervision*, 18(1), 4-16.
- European Parliament (2009). European Parliament resolution of March 2009 on artistic studies in the European Union. INI/2008/2226. Retrieved September 2010 from <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2009-0153+0+DOC+XML+V0//EN>.
- Fox, J. E., & Schürmacher, R. (2014). *Çocuklarda sanat ve yaratıcılığın gelişimi*. Çev. Edt: N. Aral ve G. Duman), Ankara: Nobel
- Gatt, I., & Karppinen, S. (2014). An enquiry into primary student teachers' confidence, feelings and attitudes towards teaching arts and crafts in Finland and Malta during initial teacher training. *International Journal of Art & Design Education*, 33(1), 75-87.
- Grauer, K. (1998). Beliefs of preservice teachers toward art education. *Studies in Art Education*, 39(4), 350-370.
- Haney, W., Russell, M., & Bebell, D. (2004). Drawing on education: Using drawings to document schooling and support change. *Harvard Educational Review*, 74(3), 241-272.
- Hatisaru, V., Beswick, K., & Fraser, S. (2019). STEM Learning Environments: Perceptions of STEM Education Researchers. In G. Hine, S. Blackley, & A. Cooke (Eds.). *Mathematics Education Research: Impacting Practice* (Proceedings of the 42nd annual conference of the Mathematics Education Research Group of Australasia) pp. 340-347. Perth: MERGA.
- Hiçyılmaz, Y., & Adanur, Y. (2019) Sanat eğitimi dersi alan öğretmen adaylarının sanat kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(3), 9-23.
- Hiçyılmaz, Y., İnci, M. A., & Seven, S. (2015). 7-10 yaş grubu çocukların şiddet algılarının resimler aracılığı ile sosyal güçler bağlamında incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(15), 503-518.
- Jalongo, M. R. (1999). On behalf of children "how we respond to the artistry of children: ten barriers to overcome". *Early Childhood Education Journal*, 26(4), 205-208.
- Jones, M. G. & Carter, G. (2007). Science teacher attitudes and beliefs. In *Handbook of research on science education*, Edited by: Abell, S. K. and Lederman, N. G. 1067-1104. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Kalyoncu, R. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının "sanat eğitimi dersi" kavramına ilişkin metaforları. *Educational Sciences*, 8(1), 90-102.
- Karip, F. (2019). Analyzing the cognitive structures of pre-service teachers who take art education classes related to art concept, *Universal Journal of Educational Research*, 7(1), 178-189.
- Lemon, N., & Garvis, S. (2013). What is the Role of the Arts in a Primary School?: An Investigation of Perceptions of Pre-Service Teachers in Australia. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(9), 1-9.
- Mensah, F. M. (2011). The DESTIN: Preservice teachers' drawings of the ideal elementary science teacher. *School Science and Mathematics*, 111(8), 379-388.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. (Çev. Ed Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy). Ankara: Pegem Akademi
- Ohlsen, A. (2016). A pre-service teacher's journey in the visual arts: a narrative of experiences, beliefs and perceptions of self-concept. *International Art in Early Childhood Research Journal*, 5(1), 1-15.

- Ozalp, H. K. (2018). Perception of elementary education and art education teacher candidates towards the aesthetic concept. *Universal Journal of Educational Research*, 6(10), 2187-2198.
- Özsoy, S., & Ahi, B. (2014). İlkokul öğrencilerinin geleceğe yönelik çevre algılarının çizdikleri resimler aracılığı ile belirlenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(4), 1557-1582.
- Pehlivan, H. (2006). İlköğretim sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitiminde internet sitesi oluşturmaları ve görüşleri. *İlköğretim Online*, 5(2), 35-47.
- Rose, T. M., & Unni, E. J. (2018). Using drawings to probe the affective experience of pharmacy students on rotation: A pilot study. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 10(8), 1033-1040.
- Russell-Bowie, D. (2012). Developing preservice primary teachers' confidence and competence in arts education using principles of authentic learning. *Australian Journal of Teacher Education (Online)*, 37(1), 60-74.
- Russell-Bowie, D. (2010). Cross-national comparisons of background and confidence in visual arts and music education of pre-service primary teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(4), 65-78.
- Sotiropoulou-Zormpala, M., Trouli, K., & Linardakis, M. (2015). Arts education offered by greek universities to future pre-school and primary school teachers. *Preschool and Primary Education*, 3(1), 34-52.
- Thomas, J. A., Pedersen, J. E., & Finson, K. (2001). Validating the Draw-A-Science-Teacher-Test-Checklist DASTT-C): Exploring mental models and teacher beliefs. *Journal of Science Teacher Education*, 12 (3), 295- 310.
- Türkan, B. (2011). Görsel sanatlar öğretimi dersindeki uygulamaların meslek yaşamında kullanılabilirliğine ilişkin sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri. *Education Sciences*, 6(1), 91-105.
- Ucar, S. (2012). How do pre-service science teachers' views on science, scientists, and science teaching change over time in a science teacher training program?. *Journal of Science Education and Technology*, 21(2), 255-266.
- UNESCO (2006). Road map for arts education world conference on arts education: Building creative capacities for the 21st century. Lisbon, Portugal. Retrieved December 2007 from <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/creativity/arts-education/worldconferences/2006-lisbon>.
- Utlely, J., & Showalter, B. (2007). Preservice elementary teachers' visual images of themselves as mathematics teachers. *Focus on Learning Problems in Mathematics*, 29(3), 1-14.
- Viadero, D. (2008). Insights Gained into Arts and Smarts. *Education Week*, 27(27), 1-10.
- Yükselgün, Ö. (2010). İlköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programındaki görsel sanat kültürü öğrenme alanının uygulanmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H., (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı), Ankara: Seçkin

Preservice Classroom Teachers' Views of Visual Arts Education Course

Extended Abstract:

Preservice classroom teachers' experiences, beliefs, attitudes and perceptions of art determine whether they can provide high-quality art education in the future. Preservice classroom teachers' views of the visual arts education course should, therefore, be analyzed. Teacher training programs help preservice classroom teachers to develop beliefs about teaching and learning. We believe that determining their positive or negative views of the visual arts education course will contribute to the revision and improvement of the curriculum.

The aim of this study was to compare preservice classroom teachers' views of the visual arts education course before and after they have taken it. This was a case study, which is one of the qualitative method designs. The study sample consisted of 55 fourth-grade students of the faculty of education of Muş Alparslan University and Van Yüzüncü Yıl University in the fall semester of 2018-2019 academic year. 54.5% of participants were women. Participants were recruited using purposeful sampling. Participation was voluntary.

Data were collected using the "draw and write" method. An alternative method was developed to determine participants' feelings, views and beliefs about the visual arts education course. Prior to data collection, various materials (A4 size paper, pencil, etc.) were provided based on the purpose of the research. Afterwards, participants were asked "What were your views of the visual arts education course before and after you took it?" and were asked to make two drawings that captured the essence of their views and then to briefly write down behind the drawings what they meant. Data were not evaluated based on an artistic skill but were analyzed using content analysis.

Prior to data analysis, participants' drawings were examined to determine whether they were in line with the purpose of the study, and those that were not were removed from analysis. Then, male participants' drawings were sorted as MP1, MP2 etc. while female participants' drawings were sorted as FP1, FP2 etc. Data were then analyzed separately by two visual arts education experts. The experts compared the written and visual data and translated the meaningful data into codes, each of which was then added to a draft code list. The codes were divided into two themes: (1) positive attitudes towards the course and (2) negative attitudes towards the course. Intercoder agreement was calculated for the codes to ensure reliability. The intercoder agreement was 95%. Data triangulation (draw and write) was conducted to ensure validity and reliability. Visual data as well as written texts were used to eliminate researcher bias. The frequency and percentage values of the codes were calculated and tabulated. Participants' statements were directly quoted without modification or correction in order to improve data validity.

The results showed that male and female participants had different views of the visual arts education course and that all participants had negative attitudes towards the course before they took it, which might be due to their beliefs, attitudes and perceptions resulting from their previous experiences. They considered the course "confusing" (f=11, 20%) and "difficult" (f=10, 18.2%), which accounted for their negative attitudes towards it.

All participants developed more positive attitudes towards the course after they took it, which might be due to the fact that they changed their previous beliefs and perceptions of the course as they had new experiences regarding it. They considered the course "educational and instructive" (f = 21, 38.2%), which accounted for their positive attitudes towards it. It is, therefore, recommended that preservice classroom teachers' positive and negative attitudes towards the visual art education course

be determined to revise the education programs to help students to increase their confidence and competence in art education. These results warrant further investigation with larger samples.

Key Words: *Teacher Candidate, Art Education, Visual Arts Education.*